

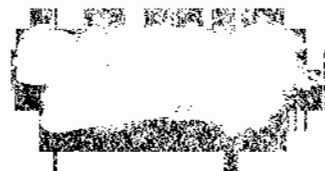

per què volem
SALVAR
S'ALBUFERA

GRUP BALEAR D'ORNITOLOGIA I DEFENSA DE LA NATURALESA

F
GRUP BALEAR D'ORNITOLOGIA
I DEFENSA DE LA NATURALES

PER QUÈ VOLEM SALVAR S'ALBUFERA D'ALCÚDIA

Repositori s'Albufera- bielperello.com

MALLORCA
1976

SUMARI

	Pàgs.
Introducció	3
Importància de s'Albufera del punt de vista botànic, per Lleonard Llorens	5
La fauna de s'Albufera d'Alcúdia, per Joan Mayol	8
El procés històric de transformació de s'Albufera, per Bartomeu Barceló	11
Un conflicte entre ecologia i propietat privada, per Josep Melià	13
S'Albufera: un element més entre la ciutat i l'home, per Neus Iñesta i Guillem Oliver	15
Conclusió	18
Llista sistemàtica dels ocells observats fins ara a s'Albufera d'Alcúdia, per Jesús R. Jurado i Joan A. Ximénis	20

Els autors de les il·lustracions són Pere Bosch, Jesús R. Jurado, Francesc Moll i Hilari Morales. La portada reproduïx un niu d'agró roig amb dos polls.

Depòsit Legal, P. M. 368 - 1976

Gràfiques Miramar. Torre de l'Amor, 4. Palma de Mallorca

INTRODUCCIÓ

Aquesta petita publicació vol ésser un crit d'alarma dirigit a la consciència del poble mallorquí sobre el futur d'un paratge de característiques excepcionals: s'Albufera d'Alcúdia.

Es tracta de la zona humida més extensa que queda a les Illes Balears i té un gran interès, no sols a escala insular, per ésser un medi ecològic d'una gran riquesa que permet unes formes de vida totalment distintes de les que tenim a les terres de secà o a les muntanyes; sinó també a escala mundial, perquè s'Albufera és lloc de repòs de milers d'auells que emigren cada any d'Europa a Àfrica i viceversa, i que sense aquesta aturada a mig camí podrien veure molt compromesa la seva supervivència.

Aquesta importància ha estat reconeguda internacionalment en moltes ocasions, fins al punt que figura inscrita en el projecte internacional MAR de conservació de zones humides d'Europa.

Després de l'assemblea d'ADENA de l'any 1973, el Consell Superior d'Investigacions Científiques, en un comunicat a la premsa, la citava com una de les àrees de protecció més urgent. També han insistit en la necessitat de conservar s'Albufera d'Alcúdia a la II Conferència europea sobre conservació d'auells aquàtics, a la II Assemblea Nacional de Turisme i a la I i II Convenció Nacional d'Associacions d'amics de la naturalesa.

S'han preocupat per s'Albufera el Departament de Botànica de les universitats de Londres i Uppsala i la societat ornitològica de Bèlgica. La premsa proteccionista anglesa i d'altres països s'ha fet eco de la seva destrucció. Fins i tot la

BBC l'ha criticada, precisament en el programa que inaugurava les emissions de televisió en color, i Ràdio Nacional de Espanya i TVE li han dedicat igualment algun programa.

També la premsa mallorquina s'ha manifestat en defensa de la integritat de s'Albufera. Des del començament, en el 1971, de les pàgines del Diari de Mallorca dedicades a la defensa de la naturalesa, el tema ha estat tractat una i altra vegada des de tots els punts de vista.

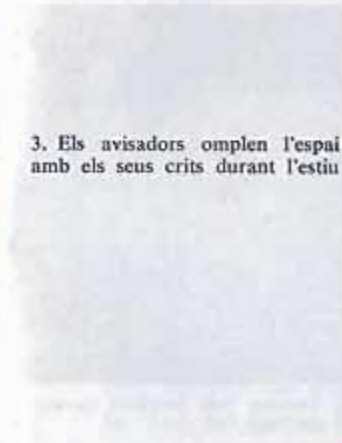
I tanmateix, s'Albufera segueix en perill, i cada vegada més gros. Per això, el Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa ha volgut demanar a diversos experts que exposassin els seus punts de vista sobre aquest tema, per fer-los arribar a tots els mallorquins i altres persones interessades, perquè servissin de base per a una reflexió personal. En definitiva, perquè tots junts arribem a una convicció: la necessitat ineludible de salvar s'Albufera d'Alcúdia.

1. Xivitona. Un visitant molt comú a s'Albufera.

2. Valona. Una espècie més rara, que es veu durant les migracions.

3. Els avisadors omplen l'espai amb els seus crits durant l'estiu.

4. L'orquídea de prat, que fou trobada a s'Albufera per primera vegada fa dos anys.

5. El xàtxero groc és un ocell molt vistós i corrent.

6. Visitants il·lustres a s'Albufera: els flamencs, vinguts de La Camarga.

7. Una altra orquídea, que es pot trobar en el pinar de la barra.

8. El Coll blau és l'ànnera més freqüent durant tot l'any.

9. Un poll de fotja fa les seves primeres travesses.

10. Les arpelles dominen les amples extensions de canyet.

IMPORTÀNCIA DE S'ALBUFERA D'ALCÚDIA DEL PUNT DE VISTA BOTÀNIC

Per LLEONARD LLORENS

Farmacèutic

De la Societat d'Història Natural de Balears.

Entre els diferents medis ecològics que estan més o manco amenaçats per la destrucció, no hi ha dubte que els que més perillen actualment són els aquàtics-marítics; basta recordar què ha passat a Mallorca amb el prat de Can Pastilla, el de Magalluf, Santa Ponça o el llac de s'Albufera, per citar només uns casos. I així resulta que avui només en queden dos en estat més o manco natural: el prat de Son Sant Joan, de Campos, i el de s'Albufera, tret del llac citat abans.

S'Albufera es pot considerar formada per dues zones: una interior de marismes i una altra exterior que limita amb la mar, en forma de barra arenosa; totes dues se relacionen entre si amb una interdependència comparable a una simbiosi.

La zona interior està poblada per comunitats humides que es diferencien depenent de la durada de les inundacions i de la quantitat de sals, particularment clorurs, que l'aigua solubilitza; així, a les parts salabroses inundades molt de temps, predominen les agrupacions de salicòrnies perennes; a les que només se conserven humides abunden les salicòrnies anuals; a les manco salabroses, encara que humides, predomina el canyar de *Phragmites* i a les de l'interior apareixen les praderies verdes, que ja limiten amb les terres de conreu. Aquesta primera zona, si bé no és rica en varietat florística, presenta, tanmateix, espècies interessants, entre les quals destacam la *Orchis palustris*, var. *mediterranea*, la més

gran de les nostres orquidees, que no s'ha trobat a Espanya enlloc fora de la nostra Albufera; la *Althea officinalis*, coneguda amb el nom de malví i usada com a emollient, i la *Eleocharis palustris*, desapareguda ja de s'Albufereta i del prat de Santa Ponça.

La zona exterior, per les seves característiques particulars, és d'un equilibri més fràgil. Bàsicament no és més que una sèrie de dunes arenoses on les condicions d'humitat, degudes a la mar i les marismes, han permès la radicació de comunitats especials, algunes d'elles exclusives; tals comunitats estan en successió seriada: en un recorregut des de la vorera de mar cap a l'interior podem observar que en primer lloc apareixen les plantes fixadores d'arena, entre les quals abunden les gramínies perennes, substituïdes a la part de llevant per una franja de *Juniperus oxycedrus*, ssp. *macrocarpa*, a manera de primera línia de defensa, única en el món per la seva forma d'ubicació; més endins les dunes són fixades definitivament per una major abundància de vegetació i per aparició de noves espècies; encara més a l'interior la consolidació es fa més patent, i això, associat a una disminució de la taxa de clorurs permet la implantació d'una etapa de garriga on abunden els ginebrons i hi destaca, entre romansins, estepes, murtreres, xuclamels i esparegueres, l'endèmica *Thymelea velutina*, per acabar en un exuberant bosc de coníferes. A la vessant posterior d'aquestes dunes augmenta la influència de les marismes, que es fa patent per la presència de praderies salabroses de distinta composició vegetal, segons quines siguin les condicions hidro-edafològiques.

A tals comunitats s'hi troben plantes, endèmiques unes i altres rares, entre les quals citarem: *Thymelea velutina*, *Centaureum grandiflorum*, var. *incrassatum*, *Cistus incanus*, *Imperata cilindrica*, *Linum maritimum*, *Juniperus oxycedrus*, var. *macrocarpa*, *Silene nicaensis*, *Reseda phyteuma*, *Erodium littoreum*, *Orchis italica*, *Ophrys apifera* (de flor blanquinosa), *Plantago maritima*, etc. etc.

Es fàcil de comprendre que en aquestes comunitats de sòls arenosos l'equilibri és molt precari, tant, que qualsevol modificació del medi té una ampla repercussió negativa; ai-

xò es pot observar, per exemple, a les zones on s'han obert camins i canals que queden envaïts d'espècies ruderals i estranyes que suplanten, irreversiblement, en associacions vulgars, a les autòctones tan característiques de la zona, convertint aquesta barra en un segon "Saler" valencià.

Només per això que hem exposat damunt damunt, ja es dedueix la necessitat de preservar lo poc que queda d'aquesta part única de la nostra illa, amb mesures que han de prendre les autoritats competents per evitar la seva desaparició, negant la instal·lació d'indústries, urbanitzacions, etc. que està sobradament comprovat que tenen conseqüències fatals, i vigilant la contaminació que produeixen les ja instal·lades, donant satisfacció, per una vegada, al clamor científic i popular que pugna per la conservació dels medis naturals.

LA FAUNA DE S'ALBUFERA D'ALCÚDIA

Per JOAN MAYOL

Del Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa.

Si la vegetació és el millor aspecte per a definir l'ecologia d'una zona, la seva avifauna sol ésser l'exponent més espectacular de la seva riquesa. Als prats, com S'Albufera, això és encara més notable per la diversitat i l'abundància de les espècies.

Per a estudiar les aus, és oportú dividir-les en tres grups: reproductores (que crien), hivernants (que hi passen aquesta època), i migrants (si l'utilitzen com a estació durant els seus viatges).

L'interès de s'Albufera com a lloc de reproducció es deu sobre tot al seu caràcter d'únic prat extens de Balears, i per això diverses espècies no crien pràcticament a cap altre lloc de les illes. Cal citar les colònies d'agró roig (*Ardea purpurea*), el coll blau (*Anas platyrhynchos*), la fotja (*Fulica atra*), gallineta d'aigua (*Gallinula chloropus*), polla d'aigua (*Porzana porzana*), gall d'aigua (*Rallus aquaticus*), setmesó (*Podiceps ruficollis*), suis (*Ixobrychus minutus*), l'arpella (*Circus aeruginosus*), bitó (*Botaurus stellaris*), el bec vermell (*Netta rufina*) i petits aucells molt interessants, particulars també d'aquests biotops, com el boscaler mostatxut (*Luscinola melanopogon*) el rossinyol bord (*Cettia cetti*), el boscaler (*Luscinola luscinolides*), la boscarla de canyar (*Acrocephalus scirpaceus*), boscarla grossa (*Acrocephalus arundinaceus*), etc.

A més, certes espècies que crien defora de s'Albufera depenen més o manco d'ella. Tal és el cas de l'àguila peixatera (*Pandion haliaetus*) o del Falcó mari (*Falco eleonorae*).

La hivernada d'aus té una importància àdhuc més gran.

Als llacs siberians i nordeuropeus moltes aus aprofiten l'estiu per criar-hi, però a l'hivern les gelades fan impossible la supervivència fins a latituds gairebé centroeuropees. Tots aquests mils d'aus han de cercar refugi i menjar a latituds mediterrànies i africanes. S'Albufera es troba precisament dins aquesta àrea i, des de fa segles, rep cada hivern mils d'ànneres de diverses espècies, com els moretons (*Aythya sp.*), siuladors (*Anas penelope*), cullerots (*Anas clypeata*), celles rosses (*Anas crecca*), celles blanques (*Anas querquedula*), coers (*Anas acuta*), i altres aus, com Agrons grisos (*Ardea cinerea*), cegalls (*Gallinago gallinago*) Jues de prat (*Vanellus vanellus*) Fuells (*Pluvialis apricaria*). Com que les categories no són mútuament excloents, arriben també mils de fotges i colls blaus nòrdics. Els aucells petits hi són també presents: l'arner (*Alcedo atthis*), pitblau (*Cyanosylvia svecica*), ulls de bou (*Philloscopus sp.*), boscarles, etc...

De vegades, quan el fred és especialment intens, ens arriben visitants rars, com les grues (*Grus grus*) o les oques salvatges (*Anser sp.*); generalment moren a mans dels caçadors abans de partir.

La importància de s'Albufera com a estació de migració és enorme. Moltes aus travessen el Mediterrani i disposen només de s'Albufera com a lloc de repòs i recerca d'aliment abans de continuar el viatge cap al N. d'Àfrica i, sovint, a l'Àfrica tropical i tot. Per a elles s'Albufera és també vital. A més de moltes de les espècies citades, s'hi observen fumarells (*Chlidonias sp.*), agrons blancs (*Egretta garzetta*), flamencs (*Phoenicopterus ruber*), cames pintades (*Tringa sp.*), cegalls de mosson (*Limosa limosa*) etc. De vegades es poden observar rareses, com l'ibis negre (*Plegadis falcinellus*), les cigonyes (*Ciconia ciconia*) i, en comptades ocasions, una de les aus més rares a l'Europa occidental: el pelicà (*Pelecanus onocrotalus*).

Apart d'aquestes rareses, de valor gairebé anecdòtic, són a milions les aus que depenen, d'una o altra manera, de s'Albufera.

Ultra l'avifauna, la resta de la fauna té també el seu interès. Els amfibis hi són abundants, tant el granot (*Rana ridi-*

bunda) com el calàpet (*Bufo viridis*). Els rèptils també, sobre tot la serp d'aigua (*Natrix maura*) i la tortuga d'aigua (*Emys orbicularis*).

En aquest temps de crisi, on la planificació (?) del turisme a les Balears entra dins el camp del dubte raonable i necessita una vertadera i radical reestructuració, és imprescindible prendre consciència del valor que té s'Albufera, no sols ornitològic en sí, sinó també com a font de coneixements científics, plaers estètics indubtables i valor cultural, patrimoni d'un poble que no es té gens ni mica en compte per les urbanitzadores. Tot això no sols pot esser conservat, sinó que moralment deu continuar, no excloent l'explotació turística sense destrucció (visites naturalístiques, etc.) d'un paisatge apreciat per països més avançats que el nostre en quant a ús i conservació de la Natura.

EL PROCÉS HISTÒRIC DE TRANSFORMACIÓ DE S'ALBUFERA

Per BARTOMEU BARCELÓ

Degà de la Facultat de Filosofia i Lletres
a Palma de Mallorca.

Considerada com un recurs aprofitable per a l'home, s'Albufera ha estat objecte al llarg de la història, d'una sèrie d'utilitzacions que han implicat la seva progressiva transformació, i en temps recents la seva degradació ecològica.

Mentre les modificacions introduïdes tendiren a l'aprofitament agrícola, no varen implicar transformacions notables en el medi natural; però quan la demanda turística va mobilitzar interessos prou potents com per a permetre la utilització d'una tecnologia avançada en el condicionament de l'espai, les condicions ambientals de s'Albufera han experimentat canvis radicals i irreversibles que suposen una discontinuïtat en la seva funcionalitat.

Fins a principis del segle XVIII s'Albufera degué seguir en el seu estat natural, aprofitada per a pastures comunals dels habitants dels pobles veïnats. Va esser llavors quan per primera vegada es varen establir terres de Sa Marjal, cosa que implicava l'excavació de síquies i l'acumulació de terra en plaques de cultiu de forma rectangular: en 1722 havien estat transformades 145 Ha. que s'havien dividit en 442 parcelles.

Encara que no tengué conseqüències pràctiques resulta molt interessant citar el projecte de dessecació de s'Albufera que el 1799 presentà a la Societat d'Amics del País de Mallorca, un francès anomenat Alexandre de Canterac. Amb ell es pretenia posar en cultiu unes mil hectàrees a les quals es proposava introduir el cultiu de la patata. Les circumstàncies polítiques i econòmiques no varen afavorir la realització d'aquest projecte que va quedar sense dur-se a la pràctica.

Cap al 1822 es va iniciar una segona fase en l'ocupació de Sa Marjal, mitjançant nous establiments de terres, de tal manera que el 1850 existien 854 parcel·les petites.

El desig per part de l'Administració d'eliminar la malària en aquella zona, va donar lloc el 1847 a una gestió encaminada a bonificar les terres pantanoses de s'Albufera. La possibilitat d'aprofitament d'aquestes terres amb fins agrícoles va fer que al primer objecte s'hi vinculassin interessos econòmics privats que culminaren en la formació a Londres de la "New Majorca Land Company", propietat de J. F. Bateman i G. Hope que va emprendre la dessecació de s'Albufera amb la direcció tècnica de dos enginyers Grün i Waring, i que va quedar conclosa l'any 1871. Aquesta obra gegantina va afectar a 2.149 Ha., però la progressiva salinització de les terres conquerides només va permetre aprofitar unes 400 Ha. i s'hagueren d'abandonar les altres al seu estat natural d'embassament. La fotografia aèria actual ens mostra la magnitud d'aquesta obra ambiciosa, a través d'una vasta xarxa de canals avui submergits i en part cegats per la vegetació. Seria molt interessant arribar a saber quins canvis suposaria l'obra de dessecació frustrada en el medi ambient de s'Albufera, encara que els suposam poc importants.

El 1934 es varen iniciar les obres d'urbanització de l'Hotel Golf, al nord del Llac Menor, a Alcúdia. Així es comença un nou tipus d'aprofitament de s'Albufera, que culminarà amb el procés d'urbanització recent dels voltants del Llac Menor citat, a l'empit del puig de Sant Miquel i a la barra que separa la llacuna de la mar. Una maquinària potent ha permès modificar el perímetre coster i la profunditat de l'aigua. La contaminació per aigües residuals i també per la il·luminació i els renous de les zones urbanitzades han suposat una profunda modificació de les condicions naturals de s'Albufera, amenaçant la continuïtat de les espècies animals que fins ara l'habitaven. Per altra part el paisatge es modifica amb la introducció d'elements que pels seus volums, disposició i color, rompen l'harmonia resultant de la combinació dels elements naturals i suposen la pèrdua irreversible d'un valor cultural que moralment pertany a tots els mallorquins.

UN CONFLICTE ENTRE ECOLOGIA I PROPIETAT PRIVADA

Per JOSEP MELIA
Missèr i Procurador a Corts

El cas del que absurdament se'n diu el "Lago Esperanza" és una prova evident de la necessitat d'establir nous condicionaments jurídics al reconeixement de la propietat privada. En termes pràctics, això hauria de suposar l'existència d'una servitud en favor de l'equilibri ecològic que impedis a tot propietari particular modificar les condicions ambientals de terrenys de singular importància.

Seria, en definitiva, una nova limitació en funció d'una realitat social igualment nova.

Tota la història de la propietat privada, o gairebé, és una successió de limitacions i controls socials a un dret que hom presentava com a procés d'usar, fruir i abusar: "jus utendi, fruendi et abutendi", com deien els clàssics. Que implicava, doncs, en el cas de la propietat de la terra, el sòl, el subsòl i el vol. El subsòl, fins al centre mateix de la terra. El vol, fins més enllà de les estrelles. Les mines, les aigües subterrànies, el dret d'edificar, l'espai aeri, eren atributs inherents a aquella definició clàssica de la propietat. Atributs que han estat retallats per una concepció realista, més ajustada a les necessitats col·lectives. La defensa de la propietat privada s'ha fet des de la perspectiva del reconeixement de la seva funció social. Literatura pura, tanmateix...

Se'ns dirà, i no deixa d'esser cert, que la millora de les condicions ambientals d'una gran part dels terrenys conreables s'ha degut al sistema de propietat privada. No ho negaré. Però s'ha de distingir sempre entre la propietat privada de

la terra en funció de les necessitats agrícoles — cosa que no em produeix cap escàndol — i el sistema privat de promoció urbanística — tema que em sembla una vertadera aberració —. No crec, personalment, en la propietat privada del dret d'edificar i penso que ja és hora que es produeixi una socialització del sòl edificable. Raó: molt clara. La millora de la capacitat productiva de la terra agrícola és conseqüència de la plusvàlua del treball dedicat a perfeccionar les seves condicions. La pujada de valor dels terrenys edificables, en canvi, és producte de l'apropiació privada de la plusvàlua de treball col·lectiu. Com es pot veure, no hi ha color...

No hem d'exagerar massa, per tant, la significació que podia tenir, a un altre temps, dins unes altres circumstàncies històriques, i, sobre tot, amb un esperit de lucre totalment inversemblant, que la propietat privada de la terra atribuís el dret de dessecar la marina, de tapar els bassots, de transformar els terrenys pantanosos. Sobre el caràcter malsà de s'Albufera d'Alcúdia, sobre les malalties i perjudicis que provocava, hi ha milers de testimonis cultes i populars. Però no és tant qüestió de fons com de forma. Ací el que està en joc és la sobirania col·lectiva sobre un procés de decisió realment vital per a l'esdevenidor de la societat mallorquina.

I això, al meu entendre, no pot esser atribuït de la propietat privada. Entenc, i en cas contrari el comentari que caldria fer seria del tot oposat, que la situació legal és correcta. Vull dir, que s'ha respectat la legislació i que no hi ha cap abús de poder per part dels propietaris. Però d'això mateix es tracta. De l'absurd de concedir a algú el dret de dessecar terrenys pantanosos i vendre'ls com a trasts edificables. Una legislació que comet aquest desastre demostra una manca absoluta de sincronia amb el seu temps.

Cal, doncs, una contestació global a tot el sistema de propietat privada tal com el reconeix la legislació actual, i la introducció de correctius que garantitzin la defensa adequada dels interessos de la comunitat. Sense aquesta passa, els disbarats seran cada vegada més freqüents i les contradiccions realment insalvables.

S'ALBUFERA: UN ELEMENT MÉS ENTRE LA CIUTAT I L'HOME

Per NEUS G. IÑESTA I GUILLEM OLIVER SUÑER
Arquitectes

Mallorca experimenta actualment dos tipus de creixement urbà de singular importància: el de la capital, Palma, i el de la costa, el turístic. La "Cultura", la "mentalitat urbana" s'introdueix fins als llocs més recòndits de l'illa acompanyant un sistema econòmic que condiciona tots els seus pobladors per la senzilla raó que "tots hem de menjar" i la rendabilitat del treball, els canals de distribució de productes estan plantejats des de la ciutat, des d'allò o aquells que dominen la ciutat.

Si hi va haver un temps en què l'home estava lligat a la terra, sobretot perquè l'economia estava lligada a aquesta terra, a allò que era capaç de produir i que podia distribuir-se, ara l'home occidental està lligat al mercat, sobretot perquè l'economia està lligada al Mercat, al mercat amb majúscula, a un mercat en expansió contínua, en creixement continu, que s'estén incontroladament sobre totes les altres formes de vida, d'economia, de relacions socials, de relacions entre l'home i l'entorn que el rodeja.

I de la mateixa manera que el treball de l'home es regula pels mecanismes del mercat, aquest mercat que és en el centre mateix del creixement urbà, s'introdueix en l'evolució de tot allò que l'home pot abraçar.

Així, quan als "mecanismes reguladors de l'economia" els interessa posar l'èmfasi en altres rames de producció i el conreu de l'arròs desapareix, desapareix també tot un sistema d'irrigació i moviment d'aigües de s'Albufera, i les po-

ques anguiles que es pesquen cada vegada tenen més gust de fang.

Així, quan els habitants de les ciutats europees necessiten una cura de desintoxicació urbana, el comerç amb aquesta desintoxicació es concreta geogràficament en algunes parts de s'Albufera. Es compra, es ven, es lloga la "Naturalesa". Però com que aquest comerç és eminentment urbà, no pot menys que prendre forma urbana, i l'home que fuig de l'aridesa dels blocs de Stuttgart, de Hamburg, és conduït als blocs d'apartaments que substitueixen els canyars, els boscs, les ànneres salvatges, els flamencs...

Fa un cert temps demanàvem a un altre article si la defensa de la Naturalesa era simplement un afany romàntico-esteticista, si era una manifestació de mentalitats reaccionàries alienes a les circumstàncies reals de desenrotllament tècnic i econòmic, amb por d'enfrontar-se amb els problemes produïts per la demografia i la tecnologia moderna.

I demanàvem també si era aquest el preu que s'havia de pagar pel desenrotllament econòmic.

En primer lloc, es tracta d'un preu i d'un desenrotllament que s'han decidit sense que hi intervingués la major part de la població.

Com si haguéssim oblidat el nostre dret a decidir sobre la nostra forma de vida, sobre el nostre treball, i sobre la nostra ciutat.

Com si haguéssim oblidat que el nostre espai vital no acaba en el nostre carrer, en el nostre barri. Que de la mateixa manera que un home és inconcebible fora d'un ambient, lo mateix li passa a una ciutat, a una societat. I que són precisament les seves relacions les que defineixen i determinen la seva pròpia existència. I que aquesta existència és sempre una situació dialèctica on la destrucció del contrari suposa la pròpia destrucció.

Com si haguéssim oblidat la lliçó del rei Midas, que tot quant tocava es convertia en or, però l'or, com el ferro i el ciment d'avui en dia, no es podia menjar.

La ciutat (entesa com les cases i l'asfalt) necessita els boscos, i els parcs, i el camp, perquè l'home necessita men-

jar cois i carn de vaca; perquè l'home necessita no sentir-se, no ésser, l'únic ser viu damunt la terra; perquè la llibertat de l'home necessita la llibertat d'altres sers vius al seu voltant, l'existència de llocs no ordenats, no estereotipats, per altres homes.

I no val dir que amb el desenrotllament econòmic ens podrem pagar unes vacances en el llac Tanganika per veure un munt de flamencs en llibertat, com si el desenrotllament econòmic estigués íntimament lligat a la destrucció de les nostres millors parcelles de naturalesa lliure.

La humanitat de la ciutat, la seva capacitat d'ésser viscuda, no se redueix a uns dies o unes hores; passa per cada minut, per cada segon del dia i de la nit, i per cada possible activitat, per cada somni realitzable.

Passa pel dret de propietat dels ciutadans. Però no del dret de propietat d'un trast, o d'un pis, sinó de la ciutat mateixa, de la seva evolució, de lo que salva, de lo que destrueix, de lo que transforma.

El dret a la Catedral de Palma és indiscutible, com al Monestir de Poblet, o a la Catedral de Chartres. Es el dret a certes formes monumentals de cultura.

El dret a s'Albufera, al paisatge, a la naturalesa lliure, és una cosa que encara està per conquistar abans que la ciutat, la vila, no siguin realment nostres.

CONCLUSIÓ

La urbanització de s'Albufera d'Alcúdia és un exemple típic de com no s'ha de fer un aprofitament humà i turístic d'una zona d'interès pel seu paisatge.

Els principals atractius de s'Albufera són els ocells i la combinació d'aigua i vegetació. Hauria estat lògic, per tant, respectar aquests valors. En lloc d'això, s'ha transformat un llac salvatge, molt hermós, en un simple safareig, sense interès, amb les voreres encimentades, cosa que ha fet desaparèixer la vegetació i impedeix la reproducció dels ocells. No sols això: també s'han anat omplint de cendra i materials inútils de construcció superfícies cada vegada més extenses. Així s'ha obtingut una gran planura, de color blanc salitrós, sense vegetació, estèticament deplorable. Allà s'han assentat grans edificis, distribuïts anàrquicament, que s'han trobat amb greus problemes per evacuar les aigües residuals, ja que la capa freàtica és a nivell de terra. Després de cada pluja els soterranis queden inundats i els carrers recobren l'estat aquàtic. En aquestes condicions, no és estrany que almenys una de les empreses explotadores hagi fet suspensió de pagaments.

Però no acaben aquí els errors. També s'ha edificat gran part de la barra arenosa que separa l'albufera de la mar. El resultat és la destrucció del bosc, que era el gran atractiu de la zona.

En resum, l'aprofitament turístic de la badia d'Alcúdia, com a tants d'altres llocs de Mallorca, s'ha fet en contra dels mateixos interessos turístics i en benefici únic dels promotors de la urbanització. Un aprofitament racional, que s'hagués fet pensant en el futur, hauria procurat que les edificacions s'adaptassin al seu entorn i les hauria situades fora de les zones d'interès paisatgístic, a fi de conservar intactes els

atractius que fan agradable l'estada a Alcúdia. Si no canvia la mentalitat dels urbanitzadors, no és difícil pronosticar a la llarga la ruïna total de tota la indústria turística de la comarca.

No obstant, encara queda molt per salvar. Encara és possible conservar com a font inesgotable de vida i d'esplai el fragment de barra litoral que no s'ha fet malbé i la part d'albufera que segueix verge. I perquè això no sigui ni una concessió altruista ni un perjudici pels actuals propietaris, no hi ha més que una solució: que aquestes terres passin a ésser de propietat pública. Així es podrien habilitar per a ésser visitades, i Alcúdia hauria guanyat un atractiu turístic de primer ordre, ara totalment desaprofitat.

Per aconseguir aquest objectiu hi ha un camí ben clar: la declaració de Parc Natural a favor de l'Albufera d'Alcúdia i la seva barra litoral, promoguda per la Diputació Provincial de Balears. D'aquesta manera, els propietaris podrien ésser indemnitzats justament i el poble de Mallorca hauria obtingut la conservació d'un dels llocs de més interès de tota l'illa.

Tots tenim l'obligació de lluitar perquè aquesta idea arribi a fer-se realitat, abans que no sigui massa tard.

GRUP BALEAR D'ORNITOLOGIA I DEFENSA
DE LA NATURALESA

LLISTA SISTEMÀTICA DELS OCELLS OBSERVATS FINS ARA A S'ALBUFERA D'ALCÚDIA

Per fer aquesta llista, que no pretén de cap manera ésser exhaustiva, hem consultat moltes llistes d'observacions d'ornitòlegs de les procedències més diverses, tant nacionals com estrangers. Malgrat tot, no dubtam que pot haver quedat qualche llista sense consultar, i fins i tot, a pesar de la solvència dels ornitòlegs consultats, es pot haver filtrat qualche error d'identificació.

Després del nom llatí, mallorquí i castellà donam una petita ressenya sobre la situació de cada espècie a la zona de s'Albufera, basada en les nostres pròpies observacions i en les dels ornitòlegs consultats, i entenent per «zona de s'Albufera» la zona humida pròpiament dita, les salinetes de Can Picafort, la zona del llac i la resta de terres embassades en direcció a Alcúdia, la barra costera de dunes i pinar i una petita franja a tot lo redó. Això vol dir que una espècie que aquí és escassa pot ésser abundant a altres llocs de Mallorca, i viceversa.

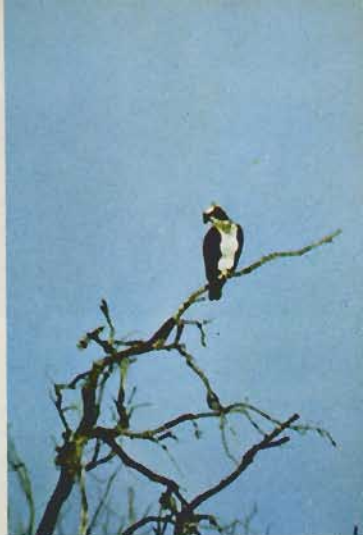
Quan el número que va davant de cada espècie du un asterisc, vol dir que aquella espècie ha estat observada per algun membre del Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa (G. O. B.).

JESÚS R. JURADO i JOAN ANTONI XIMENIS
Del Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa
Maig de 1976

- * 1 *Podiceps ruficollis* Setmesó *Zampullin chico* Sedentari comú.
- * 2 *Podiceps nigricollis* Soterí *Zampullin cuellinegro* Hivernant escàs.
- * 3 *Podiceps auritus* Soterí de coll blanc *Zampullin cuellirrojo* Hivernant rar.
- 4 *Podiceps griseigena* Soterí gris *Somormujo cuellirrojo* Divagant hivernal rar.
- * 5 *Podiceps cristatus* Soterí gros *Somormujo lavanco* Escàs a l'hivern.
- 6 *Pelecanus onocrotalus* Pelicà *Pelicano vulgar* Divagant molt rar; darrer cita, el 1952.
- * 7 *Phalacrocorax carbo* Corb marí gros *Cormorán grande* Escàs, durant l'hivern.
- * 8 *Botaurus stellaris* Bitó *Avetoro* Estival, nidificador escàs.
- * 9 *Ixobrychus minutus* Suís *Avetorillo* Nidificant comú.
- * 10 *Nycticorax nycticorax* Orval *Martinete* Es veu durant la migració.
- * 11 *Ardeola ralloides* Toret *Garcilla cangrejera* Escàs en migració.
- 12 *Bubulcus ibis* Esplugabous *Garcilla bueyera* Visitant hivernal rar.
- * 13 *Egretta alba* Agró blanc gros *Garceta grande* Rar, a l'hivern.
- * 13 *Egretta garzetta* Agró blanc *Garceta común* Es veu tot l'any, però no nidifica.
- * 15 *Ardea cinerea* Agró *Garza real* Comú a l'hivern i en migració.
- * 16 *Ardea purpurea* Agró roig *Garza imperial* Nidificant.
- 17 *Ciconia nigra* Cigonya negra *Cigüeña negra* Molt rara, excepcional.
- 18 *Platalea leucorodia* Bec planer *Espátula* Rar, en migració.
- 19 *Plegadis falcinellus* Ibis negre *Morito* Rar, en migració.
- * 20 *Phoenicopterus ruber* Flamenc *Flamenco* Visitant escàs, a qualsevol època de l'any.
- * 21 *Anser anser* Oca salvatge *Ansar común* Migrant escàs, també vist durant l'hivern.
- 22 *Anser albifrons* Oca carablanca *Ansar careto grande* Molt rar, durant l'hivern.

11. La silueta de l'agró roig, volant amb el coll doblegat, és una visió familiar durant l'estiu.

12. Una àguila pescadora, a l'aguait de qualche llissa

13. Un orval jove, probablement en el seu primer viatge migratori.

14. Els culets blancs, típics dels llocs amb poca aigua

15. Els llacs interiors són el refugi ideal dels ocells perseguits pels caçadors. En primer terme, un cullerot i una fotja.

16-17-18. S'Albufera, abans pletòrica de vida, s'està convertint en una plana estèril. Acabar amb aquesta destrucció depèn de tots nosaltres.

19. El gran llac, avui mig ple de cendra, fou un dia el millor racó de s'Albufera, habitat per mils i mils d'ocells.

20. Aquests tres corbs marins grossos, expulsats de les voreres pel ciment i l'asfalt, segueixen intentant sobreviure-hi.

- 23 *Anser fabalis* Oca de camp *Anser campestre* Molt rara, a l'hivern.
- 24 *Cygnus cygnus* Cigne *Cisne cantor* Molt rar, a l'hivern i només els anys molt freds.
- 25 *Tadorna tadorna* Annera blanca *Tarro blanco* Hivernant rar.
- * 26 *Anas platyrhynchos* Coll blanc *Anade real* Sedentari, amb reforços hivernals.
- * 27 *Anas crecca* Anedó cel·la rossa *Cerceta común* Molt comú a l'hivern.
- * 28 *Anas penelope* Siulador *Anade silbón* Comú a l'hivern.
- * 29 *Anas querquedula* Anedó cel·la blanca *Cerceta carretona* Comú, en migració.
- * 30 *Anas acuta* Coer *Anade rabudo* Comú a l'hivern.
- * 31 *Anas clypeata* Cullerot *Pato cuchara* Comú a l'hivern.
- 32 *Anas strepera* Griseta *Anade friso* Molt escàs, a l'hivern.
- * 33 *Netta rufina* Bec vermell *Pato colorado* Visitant hivernal molt rar, i a l'estiu nidificant escàs.
- * 34 *Aythya ferina* Moretó *Porrón común* Hivernant comú.
- 35 *Aythya nyroca* Parda *Porrón pardo* Visitant hivernal rar.
- * 36 *Aythya fuligula* Moretó de puput *Porrón moñudo* Hivernant escàs.
- * 37 *Aythya marila* Moretó cabussó *Porrón bastardo* Hivernant molt escàs.
- * 38 *Melanitis nigra* Negreta *Negrón común* Molt escàs a l'hivern.
- 39 *Mergus albellus* Annera peixetera de cap blanc *Serreta chica* Visitant hivernal rara.
- * 40 *Mergus serrator* Annera peixetera *Serreta mediana* Molt escassa, a l'hivern.
- 41 *Mergus merganser* Annera peixetera grossa *Serreta grande* Molt rara, a l'hivern.
- 42 *Oxyura leucocephala* Annera capblanc *Malvasia* Cita antiga, verosímil.
- * 43 *Pandion haliaetus* Àguila peixetera *Àguila pescadora* Es veu tot l'any. Escassa.
- 44 *Milvus milvus* Milana reial *Milano real* Visitant esporàdica, a confirmar.
- 45 *Pernis apivorus* Falcó vesper *Halcón abejero* Darrera cita registrada, de l'any 1965.
- * 46 *Buteo buteo* Aligot *Ratonero* Visitant ocasional rar. Darrera cita registrada 1958.
- * 47 *Circus cyaneus* Esparver d'albufera *Aguilucho pálido* Escàs durant la migració.
- * 48 *Circus aeruginosus* Arpella *Aguilucho lagunero* Sedentària comú.
- 49 *Circus macrourus* Arpella pal·lida *Aguilucho papialbo* Visitant molt rara.
- 50 *Circus pygargus* Àguila d'albufera *Aguilucho cenizo* Escassa, durant les migracions.
- * 51 *Hieraeetus pennatus* Esparver *Aguila calzada* Visitant ocasional infreqüent.
- * 52 *Falco peregrinus* Falcó *Halcón peregrino* Visitant ocasional.
- * 53 *Falco eleonorae* Falcó negre *Halcón de Eleonor* Visitant estival comú.
- * 54 *Falco vespertinus* Falcó comes roges *Cernícalo patirrojo* Migrant, rar.
- * 55 *Falco tinnunculus* Xoriguer *Cernícalo* Es veu tot l'any.
- 56 *Alectoris rufa* Perdriu *Perdiz roja* Visitant rara.
- * 57 *Coturnix coturnix* Guàtlera *Codorniz* Reproductora comuna.
- 58 *Grus grus* Grua *Grulla común* Migrant rara.
- * 59 *Rallus aquaticus* Rascló *Rascón* Sedentari comú.
- * 60 *Porzana porzana* Polla d'aigua *Polluela pintoja* Visitant escassa. Possible cria a confirmar.
- 61 *Porzana parva* Rasclot *Polluela bastarda* Visitant primaveral escàs.
- 62 *Porzana pusilla* Rasclot *Polluela chica* Migrador molt escàs. Possible cria a confirmar.
- 63 *Crex crex* Guàtlera maresa *Guión de codornices* Visitant rara.
- * 64 *Gallinula chloropus* Gallineta d'aigua *Polla de agua* Sedentària comuna.

- * 65 *Fulica atra* Fotja *Focha* Sedentària comuna amb reforços hivernals.
 66 *Porphyrio porphyrio* Gall d'aigua *Calamón* Extint durant aquest segle.
 67 *Haematopus ostralegus* Agró marí *Ostrero* Molt rar, en migració.
 * 68 *Vanellus vanellus* Juia *Avefría* Comú a l'hivern.
 * 69 *Pluvialis squatarola* Fuell gris *Chorlito gris* Escàs en migració.
 * 70 *Pluvialis apricaria* Fuell *Chorlito dorado* Escàs, en migració i a l'hivern.
 * 71 *Charadrius hiaticula* Culet blanc gros *Chortilejo grande* Escàs, a l'hivern. Possible cria a confirmar.
 * 72 *Charadrius dubius* Culet blanc menut *Chortilejo chico* Escàs. Es veu tot l'any.
 * 73 *Charadrius alexandrinus* Culet blanc cama negra *Chortilejo patinegro* Nidificant comú; hivernant escàs.
 * 74 *Numenius phaeopus* Curlera *Zarapito trinador* Escassa en migració.
 75 *Numenius tenuirostris* Curlera bec fi *Zarapito fino* Visitant hivernal molt escassa.
 * 76 *Numenius arquata* Curlera reial *Zarapito real* Hivernant, escassa.
 * 77 *Limosa limosa* Cegall de mosson coa negra *Aguja colinegra* Escàs, a l'hivern.
 78 *Limosa lapponica* Cegall de mosson *Aguja colipinta* Migrador escàs.
 * 79 *Tringa erythropus* Cama-roja pintada *Archibebe oscuro* Migrant i hivernant comú.
 * 80 *Tringa totanus* Cama-roja *Archibebe común* Comú a l'hivern. Possible cria a confirmar.
 81 *Tringa stagnatilis* Camaverda menuda *Archibebe fino* Migrant rara.
 * 82 *Tringa nebularia* Camaverda *Archibebe claro* Migrant escassa.
 * 83 *Tringa ochropus* Becassineta *Andarrios grande*. Migrant i hivernant escassa.
 * 84 *Tringa glareola* Valona *Andarrios bastardo* Migrant escassa.
 * 85 *Tringa hypoleucos* Xivitona *Andarrios chico* Es veu tot l'any. No nidifica.
 86 *Arenaria interpres* Picaplatges *Vuelvepiedras* Molt rar, en migració.
 * 87 *Gallinago gallinago* Cegall *Agachadiza común* Comú a l'hivern.
 * 88 *Gallinago media* Cegall real *Agachadiza real* Molt escàs, a l'hivern.
 89 *Lymnocyrtus minimus* Cegall menut *Agachadiza chica* Hivernant rar.
 90 *Scolopax rusticola* Cega *Chocha prediz* Hivernant escassa.
 * 91 *Calidris alba* Territ tres dits *Correlimos tridactilo* Hivernant escàs.
 92 *Calidris canutus* Territ *Correlimos gordo* Hivernant rar.
 * 93 *Calidris minutus* Terretitona *Correlimos menudo* Comú en migració i a l'hivern.
 * 94 *Calidris ferruginea* Territ bec llarg *Correlimos zarapitin* Hivernant, escàs.
 95 *Calidris temminckii* Territ de Temminck *Correlimos de Temminck* Hivernant escàs.
 * 96 *Calidris alpina* Territ variant *Correlimos común* Comú a l'hivern i en migració.
 97 *Limicola falcinellus* Territ becadell *Correlimos falcinelo* Visitant hivernal molt rar.
 * 98 *Philomachus pugnax* Batallaire *Combatiente* Comú en migració; escàs a l'hivern.
 * 99 *Himantopus himantopus* Avisador *Cigüeñuela* Nidificant escàs.
 100 *Recurvirostra avosetta* Bec d'alena *Avoceta* Escàs, en migració.
 * 101 *Burhinus oedicnemus* Sebel·li *Alcaraván* Es veu tot l'any. Cria a confirmar.
 * 102 *Glareola pratensis* Guatlereta de mar *Canastera* Migrant, escassa.
 * 103 *Larus argentatus* Gavina *Gaviota argentea* Es veu tot l'any.
 * 104 *Larus minutus* Gavín *Gaviota enana* Escassa, a l'hivern i en migració.
 * 105 *Larus ridibundus* Gavina d'hivern *Gaviota reidora* Comú a l'hivern.

- * 106 *Chlidonias niger* Fumarell *Fumarel común* Comú en migració.
 * 107 *Chlidonias leucopterus* Fumarell ala-blanc *Fumarel aliblanco* Escàs en migració.
 * 108 *Chlidonias hybrida* Fumarell carablanc *Fumarel cariblanco* Comú en migració.
 109 *Gelochelidon nilotica* Llambritja becnegre *Pagaza piconegra* Molt rara, en migració.
 * 110 *Sterna hirundo* Llambritja *Charrán común* Escassa en migració.
 111 *Sterna sandvicensis* Llambritja bec llarg *Charrán patinegro* Molt rara en migració.
 112 *Sterna dougalli* Llambritja rosada *Charrán rosado* Escassa en migració.
 * 113 *Sterna albifrons* Llambritja petita *Charrancito* Comú en migració.
 * 114 *Streptopelia turtur* Tórtora *Tórtola* Nidificant comú.
 * 115 *Cuculus canorus* Cucui *Cucillo* Nidificant escàs.
 116 *Clamator glandarius* Cucui reial *Criado* Visitant molt rar.
 117 *Tyto alba* Òliba *Lechuza común* Sedentària comú.
 * 118 *Otus scops* Mussol *Autillo* Sedentari comú.
 119 *Asio flammeus* Mussol emigrant *Lechuza campestre* Visitant hivernal rar.
 * 120 *Caprimulgus europaeus* Enganapastors *Chotacabras gris* Visitant estival. Possible cria a confirmar.
 * 121 *Apus apus* Falzia *Vencejo común* Visitant assidu.
 * 122 *Apus melba* Falzia reial *Vencejo real* Molt escassa, durant les migracions.
 * 123 *Merops apiaster* Abellerol *Abejaruco* Estival comú.
 * 124 *Alcedo atthis* Arner *Martín pescador* Visitant a qualsevol època.
 * 125 *Upupa epops* Puput *Abubilla* Sedentari comú.
 126 *Coracias garrulus* Gaig blau *Carraca* Visitant estival molt rar.
 127 *Jynx torquilla* Formiguer *Torcecuello* Migrant escàs.
 * 128 *Calandrella cinerea* Terrolot *Terrera común* Estival comú.
 129 *Calandrella rufescens* Terrolot de prat *Terrera marismeña* Visitant molt rar.
 * 130 *Alauda arvensis* Terrola *Alondra* Comú a l'hivern.
 * 131 *Galerida theklae* Cucullada *Cogujada montesina* Visitant escassa.
 * 132 *Hirundo rustica* Oronella *Golondrina común* Visitant assidua.
 133 *Hirundo daurica* Oronella coa-rogenca *Golondrina daurica* Migrant escassa.
 * 134 *Hirundo rupestris* Cabot de roca *Avión roquero* Es veu tot l'any.
 * 135 *Riparia riparia* Cabot de vorera *Avión zapador* Visitant comú.
 * 136 *Delichon urbica* Cabot *Avión común* Visitant comú.
 * 137 *Anthus pratensis* Titina sorda *Bisbita común* Escassa a l'hivern.
 * 138 *Anthus campestris* Titina *Bisbita campestre* Visitant escassa.
 * 139 *Motacilla alba* Xàtxero *Lavandera blanca* Comú a l'hivern.
 * 140 *Motacilla cinerea* Xàtxero cendrós *Lavandera cascadeña* Hivernant escàs.
 * 141 *Motacilla flava* Xàtxero groc *Lavandera boyera* Reproductor comú.
 * 142 *Lanius senator* Capxerigany *Alcaudón común* Nidificant comú.
 143 *Lanius collurio* Capxerigany d'esquena rotja *Alcaudón dorsirrojo* Visitant molt rar.
 144 *Lanius minor* Capxerigany menut *Alcaudón chico* Visitant molt rar.
 145 *Lanius excubitor* Capxerigany reial *Alcaudón real* Hivernal rar.
 * 146 *Locustella naevia* Boscaler pintat gros *Buscarla pintoja* Molt rara en migració.
 * 147 *Locustella luschnioides* Boscaler *Burcarla unicolor* Reproductor no rar.
 * 148 *Acrocephalus scirpaceus* Boscaria de canyar *Carricero común*. Reproductor comú.
 * 149 *Acrocephalus arundinaceus* Boscaria grossa *Carricero tordal* Reproductora comuna.

- * 150 *Luscinola melanopogon* Boscarla mostatxada *Carricerin real* Reprodutora comú.
- 151 *Acrocephalus paludicola* Boscarla d'aigua *Carricerin cejudo* Escassa en migració.
- 152 *Acrocephalus schoenobaenus* Boscarla *Carricerin común* Escassa en migració.
- * 153 *Cettia cetti* Rossinyol bord *Ruiseñor bastardo* Sedentari comú.
- * 154 *Cisticola juncidis* Butxaqueta *Buitrón* Sedentària comú.
- * 155 *Sylvia atricapilla* Busqueret de capell *Curruca capirotada* Sedentari.
- * 156 *Sylvia melanocephala* Busqueret de cap negre *Curruca cabecinegra* Sedentari comú.
- 157 *Phylloscopus trochilus* Ull de bou gros *Mosquitero musical* No rar en migració.
- * 158 *Phylloscopus collybita* Ull de bou *Mosquitero común* Nombrós a l'hivern.
- 159 *Cercotrichas galactotes* Coadreta *Alzacola* Visitant molt rara.
- * 160 *Regulus regulus* Reietó *Reyezuelo sencillo* Escàs a l'hivern.
- * 161 *Muscicapa striata* Menjamosques *Papamoscas gris* Reprodutor comú.
- 162 *Ficedula hypoleuca* Menjamosques negre *Papamoscas cerrojillo* Escàs en migració.
- * 163 *Saxicola torquata* Bitxac *Tarabilla común* Comú a l'hivern. Cria a confirmar.
- * 164 *Phoenicurus phoenicurus* Coa-rotja *Colirrojo real* Escassa en migració.
- * 165 *Phoenicurus ochruros* Coa-rotja de barraca *Colirrojo tizón* Comú a l'hivern.
- * 166 *Erithacus rubecula* Ropit *Peirrojo* Comú a l'hivern.
- 167 *Cyanosylvia svecica* Blaveta *Pechiazul* Escassa en migració i a l'hivern.
- * 168 *Luscinia megarhynchos* Rossinyol *Ruiseñor común* Reprodutor comú.
- * 169 *Turdus merula* Mèrlera *Mirlo* Sedentària comú.
- * 170 *Turdus philomelos* Tord *Zorzal común* Comú a l'hivern.
- 171 *Turdus pilaris* Tord burell *Zorzal real* Escàs a l'hivern.
- 172 *Turdus torquatus* Tord flassader *Mirlo capiblanco* Visitant hivernal rar.
- * 173 *Turdus iliacus* Tord cellard *Zorzal alirrojo* Escàs a l'hivern.
- 174 *Turdus viscivorus* Grívia *Zorzal charlo* Visitant hivernal rara.
- * 175 *Parus major* Cap ferrerico *Carbonero común* Sedentari.
- * 176 *Parus caeruleus* Cap ferrerico blau *Herrerillo* Sedentari.
- * 177 *Troglodytes troglodytes* Passaforadí *Chochin* Comú a l'hivern.
- * 178 *Emberiza calandra* Sól·lera *Triguero* Reprodutora comú.
- * 179 *Emberiza cirrus* Hortolà de coll negre *Escribano soteño* Reprodutor comú.
- 180 *Emberiza hortulana* Hortolà *Escribano hortelano* Possiblement, comú en migració.
- * 181 *Emberiza melanocephala* Sit capnegre *Escribano cabecinegro* Divagant molt rar. Una sola cita de 1975.
- * 182 *Emberiza schoenichus* Hortolà de canyar *Escribano palustre* Sedentari.
- * 183 *Fringilla coelebs* Pinsà *Pinzón común* Reprodutor escàs.
- 184 *Coccothraustes coccothraustes* Durbec *Picogordo* Visitant hivernal molt rar.
- * 185 *Carduelis carduelis* Cadernera *Jilguero* Sedentària comú.
- * 186 *Carduelis spinus* Lluonet *Lugano* Hivernant escàs.
- * 187 *Carduelis chloris* Verderol *Verderón* Sedentari comú.
- * 189 *Serinus serinus* Gafarró *Verdecillo* Sedentari. Reprodutor escàs.
- * 190 *Loxia curvirostra* Trencapinyons *Piquituerto* Sedentari comú.
- * 191 *Passer domesticus* Teulader *Gorrión común* Sedentari comú.
- * 192 *Sturnus vulgaris* Estornell *Estornino pinto* Molt nombrós a l'hivern.
- 193 *Oriolus oriolus* Oriol *Oropéndola* Escàs en migració.
- * 194 *Corvus corax* Corb *Cuervo* Visitant assidu.